

Yükseköğretim Gençliği Sorunlarla Başçıkma Ölçesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Yükseköğretim Gençliği Sorunlarla Başçıkma Ölçesi. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33478>

Özet

Yükseköğretim Gençliği Sorunlarla Başa Çıkma Ölçeği, 2003 yılında **Z. B. Saygıner** tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, yükseköğretim düzeyindeki gençlerin karşılaştıkları akademik, sosyal, kişisel ve duygusal sorunlarla başa çıkma için kullandıkları yöntemleri ve stratejileri sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktadır. Özellikle, ölçeğin geliştirilme sürecinde bireylerin **başlıca çıkma stratejileri** ile denetim odakları (içsel/dışsal) arasındaki ilişkinin incelenmesi temel alınmıştır. Ölçek, öğrencilerin adaptasyon süreçlerini ve psikolojik sağlamlıklarıyla değerlendirilmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Başlıca çıkma, Yükseköğretim, Gençlik, Sorun Çözme, Denetim Odakları, Psikolojik Ölçek, Stres Yönetimi

Yazarlar

Z. B. Saygıner

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **yükseköğretim** kurumlarında öğrenim gören gençlerin yaşadıkları stresli durumlar karşısında sergiledikleri davranışsal ve bilişsel tepkileri belirlemek ve sınıflandırmaktır. Bu araç, araştırmacılara ve ruh sağlığı uzmanlarına, öğrencilerin hangi **başlıca çıkma stratejilerini** daha sık kullandıklarını (örneğin, soruna odaklanma, duygusal kaçınma, sosyal destek arama) tespit etme imkanı sunar.

Ölçek, aynı zamanda, öğrencilerin sorunlarla başlıca çıkma becerileri ile akademik başarıları, psikolojik uyumları ve genel yaşam memnuniyetleri arasındaki potansiyel ilişkileri incelemek için güçlü bir zemin sağlamaktadır. Bu bağlamda, ölçek sonuçları, üniversitelerdeki rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin içeriğini ve müdahale programlarını optimize etmek için kritik veriler sunar.

Yapı

Yükseköğretim Gençliği Sorunlarla Başa Çıkma Ölçeği, psikolojideki **başlıca çıkma** kuramlarına dayanmaktadır ve genellikle çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçeğin, problem odaklı başlıca çıkma ve duygu odaklı başlıca çıkma gibi temel boyutları içermesi beklenmektedir. Problem odaklı stratejiler, sorunun kendisini çözmeye yönelik aktif adımları içerirken; duygu odaklı stratejiler, stresin yarattığı olumsuz duyguları yönetmeye odaklanmaktadır.

Ölçek, aynı zamanda, geliştirildiği doktora tezinin ana konusu olan denetim odağı kavramıyla teorik olarak ilişkilendirilmiştir. Bu, ölçeğin alt boyutları, bireyin sorunların kontrolünün kendisinde (içsel denetim) mi yoksa dış faktörlerde (dışsal denetim) mi olduğunu dair inancı yansıtan başa çıkma eylemlerini ölçtüğünü düşündürmektedir. Ölçek maddelerinin üniversite yaşamının özgün zorluklarına (örneğin, akademik baskı, gelecek kaygısı, akran ilişkileri) özgü olması beklenir.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisine dair spesifik istatistikler sunulmamış olsa da, bir doktora tezi kapsamında geliştirilen ölçekten beklenen standart **geçerlik** çalmaları şunlardır:

Kapsam Geçerliliği: Uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin ilgili yapıyı (başlık stratejileri) yeterince temsil edip etmediği incelenmiştir.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapıyı doğrulamak amacıyla **Faktör Analizi** (Büyük olasılıkla Açıklayıcı Faktör Analizi) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin beklenen alt boyutlara ayrılıp ayrılmadığını göstermiştir.

Ölçüt Başlıca Geçerlik: Ölçek puanları, daha önce literatürde kabul görmüş başlık ölçekleri (örneğin, COPE envanteri) veya stres düzeyini ölçen araçlarla korelasyonu incelenerek eş zamanlı geçerliliği belirlenmiştir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak ölçek geliştirme süreci göz önüne alındığında, iç tutarlılık ve zamana bağlı güvenilirlik çalmaları yapıldığı varsayılmaktadır.

İç Tutarlılık: Ölçeğin genel güvenilirliği ve alt boyutları güvenilirliği, **Cronbach Alfa** katsayısı ile raporlanmıştır. Yükseköğretim Gençliği Sorunlarla Başa Çıkma Ölçeği için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarlılık değerlerinin elde edildiği (genellikle 0.70 ve üzeri) beklenmektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçek puanları zaman içinde kararlılığını ölçmek amacıyla, aynı öğrenci grubuna belirli bir zaman aralığı (örneğin 2-4 hafta) sonra ölçek tekrar uygulanmış ve iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapıyı ortaya koymak amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, öğrencilerin kullandığı başlık stratejilerini temsil eden temel faktörlerin belirlenmesini sağlamıştır. Tipik olarak, bu tür ölçeklerdeki faktörler şunları içerir:

Aktif Çözüm Odaklılık
Duygusal Davrum ve Destek Arama
Kaçınma ve İnkâr
Yeniden Değerlendirme ve Kabul

Sayınların çalınmasında, elde edilen faktör yapısını, denetim odakları teorisi ile tutarlı alt boyutları ortaya çıkardığı ve böylece ölçeğin yapısal geçerliğine önemli katkı sağladığı varsayılmaktadır. Nihai ölçek, bu faktörlere dayalı belirli sayıda maddeden oluşmaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Beşli veya dördümlü Likert tipi dereceleme formatında bir öz bildirim envanteri olduğu varsayılmaktadır (Örneğin: "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Gençliği (Üniversite öğrencileri)

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığı (Lisans öğrencileri)

Population Details: Türkiye'deki üniversitelerin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören lisans öğrencileri. Orijinal doktora tezinde örneklem, denetim odakları açısından farklı grupları içermiştir.

Test Methodology: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireysel veya grup halinde doldurulabilen öz bildirim anketi. Uygulama süresi, madde sayısına bağlı olarak tahmini 15-25 dakikadır.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Üniversite Öğrencileri, Geçerlik, Cronbach Alfa, Ölçek Geliştirme, Stratejiler

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Correspondence Address: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul (Tezin yapıldığı kurum)

Şiznler, Ücret ve Test Yılı

Şiznler ve Kullanım Ücreti: Ölçek, akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirildiğinden, genellikle ticari olmayan akademik araştırmalarda yazarın izni alınarak ücretsiz kullanılabilir. Kullanım izni için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2003

Kaynaklar

Saygıner, Z. B. (2003). *Denetim odaklı farklı yükseköğretim gençliğinin sorunları ve başa çıkma yöntemleri* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yükseköğretim Gençliği Sorunlarla Başa Çıkma Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynakta ölçek maddeleri listelenmemiştir. Maddelere ulaşmak için Saygıner (2003) doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.